

Bijeenkomst 3: Doelen selecteren en vastleggen (werkgroep)

Passende perspectieven – taal			
Bijeenkomst 3	Doel:	Werkgroep bijeenkomst	Begin oktober
Doelen selecteren en vastleggen, gericht op integratie van taaldomeinen	<ul style="list-style-type: none"> Vastleggen van gezamenlijke keuzes in doelen voor een vooraf vastgestelde periode. Geselecteerde doelen opnemen in bijv. het groepsplan 	120 min	
Materialen: <ul style="list-style-type: none"> Wegwijzer Profielchetsen Leerroutes Taal Maatwerk aanpassingen Ingevulde actielijst en groepsoverzicht PowerPointpresentatie bijeenkomst 3 (bijlage 3.1) Clusters leerroutes (bijlage 3.2) Clusters domeinen (bijlage 3.3) Clusters cirkels (bijlage 3.4) Uitwerking spelling (bijlage 3.5) DVD 			

Samenvatting

Het belangrijkste deel van deze bijeenkomst bestaat uit het vastleggen van gezamenlijke keuzes in taaldoelen voor een vooraf vastgestelde periode. Dit gebeurt aan de hand van de overzichten van leerroutes van Passende perspectieven voor taal. De geselecteerde doelen worden opgenomen in het groepsplan. Bij het selecteren van doelen is het van belang om te inventariseren in hoeverre taaldomeinen met elkaar kunnen worden geïntegreerd.

Doelstelling

- vastleggen van gezamenlijke keuzes in doelen voor een vooraf vastgestelde periode;
- geselecteerde doelen opnemen in het groepsplan.

Vorbereiding

- De externe begeleider bereidt de bijeenkomst voor en maakt een programma van ongeveer 120 minuten.
- De externe begeleider plant de bijeenkomst bij voorkeur ongeveer twee weken na bijeenkomst 2.

Na de bijeenkomst

Het resultaat van de bijeenkomst is een bijgesteld groepsplan, aangevuld met de doelen die de leerkracht voor de leerlingen heeft geselecteerd.

Inhoud

Bijeenkomst 3: Doelen selecteren en vastleggen	
<ul style="list-style-type: none">• Presentatie	<ul style="list-style-type: none">• Bijlage 3.1: PowerPoint presentatie
<ul style="list-style-type: none">• Opdracht 1: Selectie van doelen	<ul style="list-style-type: none">• Groepsoverzicht (bijlage 2.2)• Groepsplan (bijlage 2.3)• Bijlage 3.2: clusters leerroute• Bijlage 3.3: clusters domeinen• Bijlage 3.4: clusters cirkels• Bijlage 3.5: uitwerking van spelling
<ul style="list-style-type: none">• Opdracht 2: Bekijken van filmfragment	<ul style="list-style-type: none">• DVD

Presentatie

De PowerPoint die bij deze bijeenkomst hoort gaat in op de inhoud van de leerroutes en de verschillen in leerroutes (bijlage 3.1).

Opdracht 1: Selectie van doelen

1. Pak de tot nu toe ingevulde actielijstjes en ingevulde groepsoverzichten (bijlages 2.2 en 2.3) van de vorige bijeenkomst erbij. Bespreek de leerlingen waarover getwijfeld wordt en maak een definitieve keuze. Kijk of het mogelijk is om hulpmiddelen in te zetten zodat de leerling toch de leerroute kan volgen die past bij zijn of haar taalniveau.
2. Stel een periode vast (bijvoorbeeld 6-8 weken) waarin de aanpassingen ingevoerd worden. Bespreek ook op welke manier en met wie, wanneer geëvalueerd wordt.
3. Maak op basis van ervaringen uit die periode een selectie van doelen uit een of meer taaldomeinen. Kies doelen die prioriteit verdienen, met behulp van onderstaand puntenlijstje.
 - Welke doelen hebben in de vorige groep veel aandacht gekregen (zie ook de taalmethodes en materialen die op de school gehanteerd wordt)?
 - Welke doelen zijn al gerealiseerd? Of welke doelen moeten onderhouden worden?
 - voor welke leerlingen?
 - voor welke domeinen?
 - Welke doelen vragen dit schooljaar nog aandacht?
 - Hoe zorgen we voor een evenwichtig onderwijsaanbod? Hiaten in het huidige aanbod voor gekozen domeinen zijn waarschijnlijk duidelijk geworden tijdens het bekijken van de leerroutes.
 - Welke taaldomeinen kun je samen behandelen? (bijvoorbeeld luisteren en gesprekken voeren, of schrijfofopdracht bespreken in relatie tot het doel uit luisteren).
 - Wanneer er wordt gekozen voor taalverzorging, zie bijlage 3.5 voor meer informatie.
4. Neem de geselecteerde doelen op in de planning (groepsplan). In het groepsplan staan inhoud van de hele groep en voor subgroepen genoemd. Neem daar de doelen van de leerroutes in op. Gebruik daarvoor het format dat jullie op school al hanteren of maak gebruik van de formats in bijlages 3.2, 3.3 en 3.4.

Voorbeeld

In het voorbeeld van bijlage 3.2 is leerling CC ingedeeld in leerroute 1. Voor de domeinen

lezen en schrijven ligt zijn niveau echter op leerroute 2. Dit verschil is in kleur aangegeven. Leerroute 1 heeft een oranje kleur, leerroute 2 een blauwe kleur en leerroute 3 een groene kleur.

Met de gegevens uit bijlage 3.2 wordt bijlage 3.3 gemaakt. Die bijlage is bedoeld om een overzicht per domein te krijgen. Daar staat leerling CC bij het domein 'spreken en gesprekken' en bij het domein 'luisteren' in de kleur van leerroute 1 en bij het domein 'lezen' en 'schrijven' in de kleur van leerroute 2. Zo wordt per domein een overzicht gemaakt welke leerlingen bij welk domein in één leerroute geclusterd zijn. De gegevens uit bijlage 3.3. zouden weer opgenomen kunnen worden in bijlage 3.4. Dat is een format zodat de leerkracht makkelijk kan zien welke leerlingen in welk domein aan dezelfde doelen werken.

Opdracht 2: Bekijken van filmfragment ¹

Samenvatting filmfragment, behorende bij bijeenkomst 3

De interne coach legt uit hoe ze te werk zijn gegaan met het selecteren van de doelen en hoe het keuzeprocess wordt afgestemd op de groep. De leerkracht legt uit hoe zij een thema heeft ingevuld aan de hand van een leerroute. De externe begeleider komt ook aan het woord en geeft aan wat het werken met passende perspectieven t volgens haar heeft opgeleverd voor de school.

Ga na afloop met behulp van onderstaande vragen met de teamleden in discussie.

- Hoeveel leerlingen zitten er in een leerroute?
- Welk(e) domein(en) is/zijn door jullie school gekozen?
- Is de manier van aanpak van de leraar uit het filmpje dezelfde als die op jullie school? Hoe lijkt het je om op deze manier te werken met behulp van leerroutes/domeinen en doelen?

Bronnen:

Beek, A., ter, Paus, H. (2011). *Leerstoflijnen, begrippenlijst en taalverzorging beschreven. Uitwerking van het referentiekader Nederlandse taal voor het domein begrippenlijst en taalverzorging op de basisschool*. SLO: Enschede.

<http://www.slo.nl/downloads/2011/leerstoflijnen-begrippenlijst-taalverzorging.pdf>

Kuiken, F. Droge, S. (2010). *Woordenlijst Amsterdamse Kinderen*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam. <http://www.digiwak.nl/>

Langberg, M., Leenders, E. & Koopmans, A. (2012). *Passende perspectieven - taal: Overzichten van leerroutes*. SLO: Enschede.

<http://www.passendeperspectieven.slo.nl/taal/routes/>

¹ Het filmfragment mag alleen voor onderwijskundige doeleinden gebruikt worden.



Bijlage 3.1: PowerPoint- presentatie

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling



Passende
perspectieven

PowerPoint Taal Bijeenkomst 3: Doelen selecteren en vastleggen

slo

Overzicht bijeenkomsten

Bijeenkomst 1	Visie en uitgangspunten
Bijeenkomst 2	Beginsituatie bepalen en leerling plaatsen in leerroute
Bijeenkomst 3	Doelen selecteren en vastleggen (werkgroep)
Bijeenkomst 4	Formuleren van onderwijsaanbod
Bijeenkomst 5	Uitvoeren en evalueren van onderwijsaanbod
Bijeenkomst 6	Evalueren op leerlingniveau
Bijeenkomst 7	Evalueren op schoolniveau

Doel van bijeenkomst 3

- Vastleggen van gezamenlijke keuzes in doelen voor een vooraf vastgestelde periode aan de hand van de overzichten van leerroutes.

NB Bij het selecteren van doelen is het van belang om te inventariseren in hoeverre taaldomeinen met elkaar kunnen worden geïntegreerd

- Geselecteerde doelen worden opgenomen in een document, bijv. het groepsplan

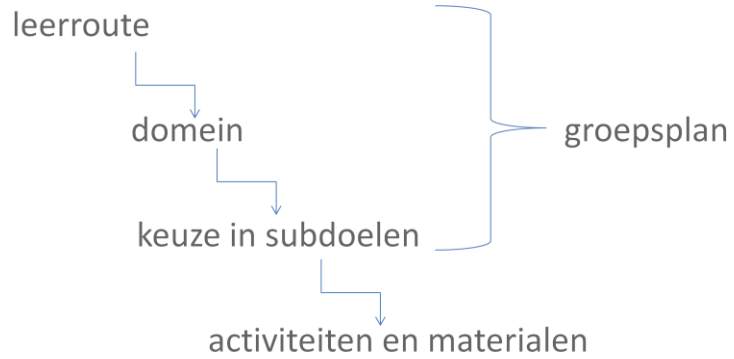
slo

Inhoud bijeenkomst 3

- Presentatie
- Opdracht 1: Selectie van doelen
- Opdracht 2: Filmfragment

slo

Wat op te nemen in groepsplan



slo

Format domeinding: ingevuld vanuit bijeenkomst 2

Bijlage 2.3: Format Domeinding

Bijeenkomst 2

	leerroute 1	leerroute 2	leerroute 3
domein: spreken & gesprekken			
domein: luisteren			
domein: lezen			
domein: schrijven			

slo

Voorbeeld uitwerking

Leerroute 2: Lezen		Naar referentieniveau 1F		Referentieniveau 1F			
→ Complexiteit →	Evaluëren	<p>Voorbeeld van een leerdoel lezen uit groep 5/6</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legt relatie tussen informatie in de tekst en de werkelijkheid. Herkent emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap (6c1e) - Herkent specifieke informatie (personen, dieren, gebeurtenissen, plaats) - Haalt belangrijke informatie uit de tekst - Herkent tekstuorten (bijvoorbeeld verhalende tekst en advertentie) - Leeft mee met een personage (6c1e) - Past alfabetische volgorde toe bij het zoeken - Behersht steeds meer technieken en strategieën voor woordherkenning - Leest langere woorden en langere zinnen. - Kan een eenvoudige tekst op passend AVI-niveau goed voorlezen op toon en ritme 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan spannende, humoristische of dramatische passages in de tekst aanwijzen (6c1e) - Verzamelt relevante informatie uit een tekst en geeft de informatie mondeling gestructureerd weer - Herkent specifieke informatie - Haalt belangrijke informatie uit de tekst en kan zijn manier van lezen daar op afstemmen - Verkent de inhoud bij een tekst - Kan uitleggen hoe een personage zich voelt (6c1e) - Kan gedichten en verhaalfragmenten parafraseren of samenvatten (6c1e) - Zoekt informatie in duidelijk geordende naslagwerken, zoals woordenboek en telefoongids - Gebruikt de inhoudsopgave - Kan teksten zodanig vlot en luide lezen dat woordherkenning tekstbegrip niet in de weg staat - Kent de meest alle-laagse (frequente) woorden, of kan de betekenis van een enkel onbekend woord uit de context afleiden 				
	Interpretëren		<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan fonemen onderscheiden - Weet dat letters met klanken corresponderen - Herkent en benoemt letters, bijvoorbeeld de eigen naam - Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen 			
	Samenvatten			<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 		
	Begrijpen				<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	
	Opzoeken					<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen
Voorwaardelijk	<ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 	<p>Voorbeeld van een leerdoel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bepaalt welke informatie wel/niet belangrijk is, in relatie tot eigen kennis - Geeft (enigszins) aan waarom die informatie belangrijk is - Onderstreept woorden in een tekst - Vertelt een (voorgelezen) verhaal in grote lijnen na - Beantwoordt vragen op basis van concrete aanwijzingen in de tekst - Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopeenvolging - Past de alfabetische volgorde (enigszins) toe - Kent alle letters - Leest korte woorden en zinnen - Kan klankzuivere (roos, maan) maar ook complexere woorden (tuin, deur) steeds gemakkelijker herkennen 					
Leerjaar	Eind groep 2	Eind groep 4	Eind groep 6	Eind groep 8			

slo

Leerroute 2 : lezen

Tot en met eind groep 6 beheersingsniveau:

- Herkent specifieke informatie (personen, dieren, gebeurtenissen, plaats)
- Haalt belangrijke informatie uit de tekst
- Leeft mee met de personage

- **Andere doelen allemaal ook aanbieden!**

slo

Beheersen/aanbieden: eind groep 6

- Legt relatie tussen informatie in de tekst en de werkelijkheid.
- Herkent emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap (fictie)
- Herkent tekstsoorten (bijvoorbeeld verhalende tekst en advertentie)
- Past alfabetische volgorde toe bij het zoeken
- Beheerst steeds meer technieken en strategieën voor woordherkenning
- Leest langere woorden en langere zinnen
- Kan een eenvoudige tekst op passend AVI-niveau goed voorlezen op toon en ritme

slo

Opbouw in complexiteit (lezen)



slo

Onderwerpen

Concreet, alledaags en contextgebonden
 Abstracter, blijft wel dicht bij leefwereld



Leerjaar	Eind groep 2	Eind groep 4	Eind groep 6	Eind groep 8
Onderwerpen	Concreet, alledaags, contextgebonden		Abstracter, blijft wel dicht bij leefwereld	
Soort tekst (voorbeelden)	Prentenboeken, informatief beeldmateriaal zoals tekeningen, foto's, video's, CD-ROM's, pictogrammen, labels, logo's	Opdrachten in lesboek of op bond, aanwijzingen in computerspelletjes, kinderwoordenboek, verhalen, sprookjes, teksten in kindertijdschriften, versjes en liedjes	Kinderencyclopedie, eenvoudige schema's, inhoudsopgaven, spelletjes, lesopdrachten aanwijzingen op websites, een kinderboek, reclame Fictie: verhalen, stripboeken, sprookjes	Teksten in taalkaartmethode, krantenbericht, tabellen, informatie op internet, rootsbeschrijvingen, een ingezonden brief, een oproep, een advertentie Fictie: verhalen look uit andere culturen, gedichten

slo

Leerroute 2: Voorbeelden van soorten teksten, eind groep 6

- Kinderenencyclopedie
- Eenvoudige schema's
- Inhoudsopgave
- Spelregels
- Lesopdrachten aanwijzingen op websites
- Een kinderkookboek
- Reclame
- Fictie: verhalen, stripboeken, sprookjesboeken

slo

Opdracht 1: Selectie van doelen

Doel: Taaldoelen selecteren en in groepsplannen vastleggen

Werkvorm: gebruik van formats in bijlages 3.2, 3.3, 3.4

slo

Voorbeeldformat

Bijlage 3.2 Clustering van leerroutes

Bijlage 3.2: Clustering leerroutes					
Bijeenkomst 3					
naam		geboorte datum			
leerroute 1 = oranje					
AA		spreek	luisteren	lezen	schrijven
SS		spreek (LR 2)	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven
CC		spreek	luisteren	lezen (LR 2)	schrijven (LR 2)
leerroute 2 = blauw					
DD		spreek	luisteren	lezen	schrijven
EE		spreek	luisteren	lezen (LR 1)	schrijven (LR 1)
FF		spreek (LR 1)	luisteren (LR 1)	lezen (LR 3)	schrijven
GG		spreek	luisteren	lezen	schrijven
HH		spreek	luisteren	lezen	schrijven (LR 3)
leerroute 3 = groen					
II		spreek (LR 2)	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven
JJ		spreek	luisteren	lezen	schrijven
KK		spreek	luisteren	lezen (LR 2)	schrijven
LL		spreek	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven

slo

Voorbeeldformat

Bijlage 3.3: Clustering per domein

Bijlage 3.3: Clustering per domein				
Bijeenkomst 3				
CLUSTERING	PER DOMEIN			
	spreekens/ gesprekken	luisteren	lezen	schrijven
Leerroute 1 = Oranje				
AA	AA	AA	AA	
CC	CC	SS	SS	
FF	FF	EE	EE	
Leerroute 2 = blauw				
SS	SS	CC	CC	
DD	DD	DD	DD	
EE	EE	X	FF	
GG	GG	GG	GG	
HH	HH	HH	X	
II	II	KK	X	
X	LL	X	X	
Leerroute 3 = groen				
BB	BB	BB	BB	
KK	KK	X	KK	
X	X	II	II	
LL	X	LL	LL	

slo

Voorbeeldformat

Bijlage 3.4: Clustering cirkels

slo
nationaal expertisecentrum
leerplanontwikkeling

Bijlage 3.4: Clustering Cirkels

Naam groep: _____
Schooljaar: _____
Leerkracht: _____
Periode: _____

Clusteren:
DOMEIN:



slo

Opdracht 2: Bekijken filmfragment

Doel: Inzicht in welke werkwijze een school heeft gehanteerd om doelen te selecteren.

Werkvorm: Filmfragment bekijken, aan de hand van de volgende kijkvragen:

- Hoeveel leerlingen zitten er in een leerroute?
- Welk(e) domein(en) is/zijn door jullie school gekozen?
- De leerkracht vertelt over het werken met betekenisvolle taalsituaties met behulp van thema's. Is dat op jullie school ook de manier van aanpak? Hoe lijkt het je om op deze manier te werken met behulp van leerroutes/domeinen en doelen?

slo



Bijlage 3.2: Clustering leerroutes

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 3.2: Clustering leerroutes

Bijeenkomst 3

naam	geboorte datum				
leerroute 1= oranje					
AA		spreken	luisteren	lezen	schrijven
SS		spreken (LR 2)	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven
CC		spreken	luisteren	lezen (LR 2)	schrijven (LR 2)
leerroute 2 = blauw					
DD		spreken	luisteren	lezen	schrijven
EE		spreken	luisteren	lezen (LR 1)	schrijven (LR 1)
FF		spreken (LR 1)	luisteren (LR 1)	lezen (LR 3)	schrijven
GG		spreken	luisteren	lezen	schrijven
HH		spreken	luisteren	lezen	schrijven (LR 3)
leerroute 3 = groen					
II		spreken (LR 2)	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven
JJ		spreken	luisteren	lezen	schrijven
KK		spreken	luisteren	lezen (LR 2)	schrijven
LL		spreken	luisteren (LR 2)	lezen	schrijven



Bijlage 3.3: Clustering domein

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 3.3: Clustering per domein

Bijeenkomst 3

CLUSTERING		PER DOMEIN	
spreken/ gesprekken	luisteren	lezen	schrijven
Leerroute 1 = oranje			
AA	AA	AA	AA
CC	CC	SS	SS
FF	FF	EE	EE
Leerroute 2 = blauw			
SS	SS	CC	CC
DD	DD	DD	DD
EE	EE	X	FF
GG	GG	GG	GG
HH	HH	HH	X
II	II	KK	X
X	LL	X	X
Leerroute 3 = groen			
JJ	JJ	JJ	JJ
KK	KK	X	KK
X	X	II	II
LL	X	LL	LL



Bijlage 3.4: Clustering cirkels

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 3.4: Clustering Cirkels

Naam groep: _____

Schooljaar: _____

Leerkracht: _____

Periode: _____

Clusteren:

DOMEIN:

LEERROUTE 1 =
oranje

Namen leerlingen invoeren

LEERROUTE 2 =
blauw

Namen leerlingen invoeren

LEERROUTE 3 =
groen

Namen leerlingen invoeren



Bijlage 3.5: Uitwerking spelling

taal

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Bijlage 3.5: Uitwerking van spelling als onderdeel van schrijven.

Spelling is geïntegreerd in het domein schrijven. Het schrijfonderwijs betreft voor deze doelgroep vooral het uitvoeren van functionele schrijftaken. Taalverzorging is daarvan een onderdeel. Taalverzorging (spelling) is in de leerroutes dus een onderdeel van schrijven. Voor het selecteren van relevante doelen voor spelling wordt verwezen naar de publicatie *‘Leerstoflijnen, begrippenlijst en taalverzorging beschreven’* (2011).

- Voor het aanbod taalverzorging in leerroute 1: zie bladzijde 5-16 van de publicatie *Leerstoflijnen, begrippenlijst en taalverzorging beschreven* (2011).
- Voor het beheersingsniveau taalverzorging leerroute 1 naar 1S zijn de begrippen en spellingkwesties die genoemd worden bij groep 7 en 8 relevant om te beheersen.
- Voor leerroute 1 naar 1F ligt eind groep 8 het beheersingsniveau meer bij het leerstofaanbod van groep 5 en 6. Hetzelfde geldt voor leerroute 2.
- Voor leerroute 3 is de opbouw van de spellingslijn in de publicatie *Leerstoflijnen, begrippenlijst en taalverzorging beschreven* (2011) minder geschikt. Bij schrijven in groep 8 gaat het vooral om kaartjes met eenvoudige boodschappen. De selectie van de woorden die leerlingen moeten leren schrijven is, gezien de moeite die het deze leerlingen kost, vooral afhankelijk van wat ze willen overbrengen. Het is vanuit een didactisch perspectief beter voor deze leerlingen thematisch te werken en het schrijven van woorden vanuit een thema uit te bouwen. Afhankelijk van tekstjes die ze in het kader van het thema schrijven, kunnen ze bepaalde woorden leren schrijven. Een keuze voor thema's, bijvoorbeeld dagen en maanden, eten en drinken, familie, vakantie, woonomgeving, gezondheid, sport zou bijvoorbeeld gebaseerd kunnen zijn op de taalmethode of op de WAK, de Woordenlijst Amsterdamse Kinderen (Kuiken & Droge, 2010). In het kader van de begrijpelijkheid moet in leerroute 3 ook aandacht besteed worden aan het schrijven van begrijpelijke eenvoudige zinnen.

Bron: Passende perspectieven – taal: Overzichten van leerroutes. (2012). SLO: Enschede. p.21.